

Duinagenda voor de Waddeneilanden:

- ◆ Behoud van natuurlijk en onbebouwd kustlandschap (strand en duinen)
- ◆ Voorkómen van verdere toename stikstofbelasting
- ◆ Meer dynamiek op de stuifdijken van Schiermonnikoog en Terschelling
- ◆ Natuurherstel binnenduintrand Ameland
- ◆ Natuurherstel Baai Dellewal Terschelling
- ◆ Omvorming delen van dennenbossen op Terschelling en Vlieland tot duinbossen en bloemrijke duingraslanden
- ◆ Benadrukken noodzaak handhaving bij beheerders en overheden
- ◆ Sanering van de voormalige vuilstort Schilbolsnol Texel

eilanden wel versterking gebruiken: voor Schiermonnikoog en Vlieland zoeken we nog lokale duinconsulenten.

Bedreigingen

Net als in andere Nederlandse duingebieden dreigt op de eilanden het van nature open duinlandschap dicht te groeien. Door luchtverontreiniging (stikstofdepositie) verdringen grassen en struiken de kenmerkende soorten van bloemrijk duingrasland. Om het landschap open te houden zetten natuurbeheerders begrazing in. Dit is een prima middel om verruiging tegen te gaan, maar geen doel op zich. Naast positieve gevolgen van begrazing, zijn er ook negatieve effecten. Bijvoorbeeld voor Noordse woelmuisen, velduilen en kiekendieven. Lokale duinconsulenten van Duinbehoud vragen hier in hun contacten met de beheerders aandacht voor en zij geven concrete adviezen. Duinbehoud blijft er intussen bij overheden en het bedrijfsleven op aandringen de stikstofemissies te beperken, zodat de natuur in de toekomst met minder intensief beheer toekan.

Een ander punt van zorg dat de

duinen van de Waddeneilanden delen met andere duingebieden, is de toenemende druk van de toerismesector om meer te mogen bouwen in de duinen en op de stranden. Onze duinconsulenten en medewerkers op het bureau volgen dit kritisch en sturen waar mogelijk bij. We zien ook dat sommige natuurbeheerders zwaarder inzetten op het aantrekken van recreanten. Terwijl de recreatiedruk hoger wordt, is echter bezuinigd op de handhaving. Duinbehoud vindt dit een kwalijke ontwikkeling en zal daar extra aandacht voor vragen.

Onbewoonde eilanden en platen

De Rottums zijn drie kleine eilandjes: Rottumeroog, Rottumerplaat en Zuiderduin. Sinds 2003 wordt de natuurlijke ontwikkeling er geheel vrijgelaten. De eilandjes zijn daardoor zeer dynamisch: ze verschuiven en veranderen voortdurend. Dit is duinen wadnatuur in optima forma. Onze visie op de Rottums is simpel: de natuurlijke ontwikkeling moet hier doorgaan. Het recreatief laagvliegen baart ons echter zorgen, evenals het »

Duinbehoud op de Wadden

Rottumeroog.
Foto: Ronald van Wijk

Wat doet Duinbehoud voor de duinen? In een korte reeks artikelen geven we per streek een overzicht van onze activiteiten. Dit is een regionale uitwerking van de nieuwe visie en missie van Duinbehoud. In dit laatste deel: de duinen op de Waddeneilanden.

Tekst: Kees Vertegaal en
Arnoud van der Meulen

In het Waddengebied kun je nog ruige oernatuur beleven. Op sommige plaatsen zijn de duinen er volledig overgeleverd aan de natuurkrachten van wind en zee. Daardoor zijn de Waddeneilanden aantrekkelijk.

Op de eilanden realiseert men zich dat veel bezoekers komen om te genieten van de rust en het unieke landschap van zee, duinen en wad. Toch liggen ook hier steeds weer bedreigingen op de loer en kan Duinbehoud op de

Texel Sluftergeul luchtopname.
Foto: Sytske Dijkse, Foto Fitis

Duinconsulenten Waddeneilanden

◆ Schiermonnikoog	vacature
◆ Ameland	Johan Krol
◆ Terschelling	Piet Zumkehr
◆ Vlieland	vacature
◆ Texel	Sytske en Adriaan Dijkse

Redacteur en adviseur Waddengebied Arjen Kok

Meer info over duinconsulentschap? Mail naar stichting@duinbehoud.nl

toenemende illegale bezoek van recreanten aan De Razende Bol, een zandplaat bij Texel. We houden deze ontwikkelingen in de gaten en vragen indien nodig om intensivering van de handhaving.

Schiermonnikoog

Schiermonnikoog is Nationaal Park sinds 1989. Veel is hier goed geregeld. Er is extensieve begrazing en er zijn plannen voor wisenten. Om stikstofemissies uit de landbouw te verminderen hebben de provincie Friesland, Natuurmonumenten en de veehouders een afspraak over het verkleinen van de veestapel.

In de zeereep staat vaak veel duindoorn waardoor er nauwelijks dynamiek is. Langs een groot deel van de kust moet de zeereep meer dynamisch

worden. Onze prioriteit ligt bij de stuifdijk tussen paal 7 en 10. Door er kerven in te maken, wordt het mogelijk dat de zee bij hoog water de kwelder opkomt en daar zand afzet (wash-overs). Daardoor zal de kwaliteit van het duin zelf en van de kwelder sterk verbeteren. Ook zijn grote herstelprojecten nodig om de voortgaande verstruiking een halt toe te roepen. We pleiten voor 'slimme' combinaties aan maatregelen: niet alleen weghalen van struiken en begrazing als vervolgbeheer, maar ook sparen van nog intacte stukjes grijs duin, kleinschalig plaggen, creëren van kleine stuifplekken en inzet van verschillende vormen van begrazing die na verloop van tijd weer (groten) deels worden beëindigd.

Ameland

Van alle Waddeneilanden baren de duinen op Ameland ons de meeste zorgen. Er is een doorlopende druk om meer toeristisch-recreatieve activiteiten toe te staan en nieuwe voorzieningen te bouwen. Zo zijn er plannen voor de bouw van strandhuisjes en een nieuw strandpaviljoen. Onze inzet is om deze ontwikkelingen kritisch te volgen en waar nodig en mogelijk bij te sturen. Ook blijven we pleiten voor meer en beter toezicht in het hele duingebied. Het herstel van natuur in de binnenduinen tussen Hollum en Buren is voor ons een belangrijk punt. De landschappelijke overgang tussen duinen en polderland daar bieden uitstekende potenties voor natuurherstel.

Terschelling

Langs een groot deel van de duinkust van Terschelling is de natuurlijkheid door verstuiving flink toegenomen. Maar op de acht kilometer lange stuifdijk op de Boschplaat is meer natuurlijke dynamiek mogelijk: verstuiving en overstroming met wash-overs. De stuifdijk stamt uit de jaren 1930 toen men landbouwgrond op de Boschplaat wilde ontwikkelen. Dat is nooit doorgegaan en inmiddels heeft de stuifdijk ook geen zeeverende functie meer. Verder liggen in het oostelijk deel van de Terschellinger duinen nog enkele weilanden die in agrarisch gebruik zijn. Wij streven ernaar dat dit wordt beëindigd zodra de pachtcontracten aflopen. Daarna kunnen deze voormalige valleien worden vernat en verschaald zodat hier weer bijzondere duinplanten gaan groeien. Dennenbossen zijn niet natuurlijk in de duinen en kennen daarom een beperkte wettelijke bescherming. Ze worden echter wel gewaardeerd door recreanten en vangen een deel van de recreatiedruk op. Door de beperkte bescherming worden hier allerlei

Stuivende duinen op oost Ameland.
Foto: Johan Krol

Baai Dellewal op Terschelling. Foto: Piet Zumkehr

plannen ontwikkeld, zoals de aanleg van een golfbaan of bebouwing. Onze inzet is om de naaldbossen op Terschelling als natuurgebied te beschermen en vooral de bossen met zeldzame orchideeën (kleine keverorchis en dennenorchis) veilig te stellen. Elders kan dennenbos worden omgevormd tot natuurlijk duinbos of bloemrijke duingrasland.

Het gebiedje Baai Dellewal bij West Terschelling is niet beschermd. De druk om hier te bouwen is voortdurend aanwezig. Stichting Natuurherstel Baai Dellewal heeft een visie ontwikkeld, waarin de natuur in dit gebiedje wordt hersteld, onder andere door de aanleg van een duinbeek en een kwelder. Duinbehoud steunt deze visie en zet zich in voor de bescherming van dit gebied.

Vlieland

Langs de Noordzeekust van Vlieland is de zeereep nog erg star. Hier dient de dynamiek flink te worden vergroot. De relatief zure, vergraste en weinig dynamische duinen op Vlieland kunnen wel wat vers, instuivend zand gebruiken. Er is de afgelopen jaren op

Vlieland al aardig wat duin hersteld. Maar vooral in de omgeving van Kooiplekslid willen we de vergraste en met Amerikaanse vogelkers verstruikte duinterreinen weer 'omtoveren' tot soortenrijk open duinlandschap. De naaldbossen bij Oost-Vlieland zijn niet rijk aan natuur, maar ze dragen zeker bij aan de beleving van veel bezoekers van Vlieland. Onze ideeën hiervoor zijn parallel aan die voor de naaldbossen op Terschelling: bescherming en deels omvorming.

Texel

In de duingebieden op Texel gaat veel goed. Er is op het eiland veel draagvlak voor natuur, ook vanuit de toeristische sector. Het Nationaal Park Duinen van Texel (sinds 2002) blijkt een prima kader om met uiteenlopende belangen tot goede oplossingen te komen. Duinbehoud streeft ernaar dat dit model ook wordt geïntroduceerd in andere regio's.

Het Hoogheemraadschap en Staatsbosbeheer willen de monding van de Slufter weer vrij laten bewegen. We steunen deze plannen van harte. Hopelijk kan zo de geleidelijke

verzanding worden tegengegaan. Ook zijn we verheugd met het natuurherstel in de Hanenplas, waar vochtige duinvalleien en droge duingraslanden zijn hersteld.

Aan de noordkant van de Mokbaai ligt een duingebied (Schilbolsnol) met een met klei afgedekte vuilstort. Ons streven is dat deze vuilstort (onderdeel van Natura 2000) netjes wordt afgewerkt met een dikke laag schoon duinzand.

Meer op de website

Binnenkort wordt de nieuwe visie van Duinbehoud en het bijbehorende achtergronddocument afgerond. Regionale activiteiten worden op www.duinbehoud.nl gezet en regelmatig geactualiseerd. Op die manier kunt u de voortgang ervan op de voet volgen. U kunt ook reageren via website, facebook of twitter. •

Arnoud van der Meulen
is manager van Duinbehoud
en **Kees Vertegaal** is opsteller van
de nieuwe visie van Duinbehoud